

Det halter med demensvenligheden i Danmark

Omkring 2 millioner danskere mellem 18-90 år har demens inde på livet igennem deres private relationer, arbejde, uddannelse eller frivilligt arbejde. Det viser en ny undersøgelse og rapport baseret på 5.800 besvarelser, som Folkebevægelsen for et Demensvenligt Danmark har udarbejdet.

Undersøgelsen peger på, at det generelt halter med demensvenligheden i alle lokalområder i Danmark og 83 procent deltager i færre sociale- og/eller fritidsaktiviteter efter at have fået demens. Godt 90.000 danskere anslås at have demens.

Demensvenlighed

Foto: Unsplash.com

Undersøgelsen peger også på, at det offentlige rum ikke er tilstrækkeligt demensvenligt indrettet (veje, skilte, afmærkning), og at befolkningen generelt mangler viden om, hvordan man afkoder og hjælper en person med demens, som man fx møder i supermarkedet, i bussen eller på museet.

"Personer, der lever med demens, er en relativt stille gruppe borgere, der ikke råber højt om egne behov. Samtidigt er mange danskere i tvivl om, hvordan de spotter og hjælper mennesker med demens. Derfor er der brug for nogle konkrete redskaber og en fælles forståelse for, hvad det betyder at have demens," siger Lone Harlev, sekretariatsleder i Folkebevægelsen for et Demensvenligt Danmark – et samarbejde, der består af 13 landsdækkende organisationer, bl.a. Alzheimerforeningen, FOA, Ældre Sagen og DKDK.

Oplysningsindsats og nyt demenssymbol

En oplysningsindsats skal nu give gode råd til, hvordan vi alle kan hjælpe mennesker med demens med at færdes trygt i det offentlige rum. De gode råd kan findes på www.demensvenligt danmark.dk.

Desuden er prototypen til et nyt demenssymbol lige nu ved at blive testet blandt personer med demens. Symbolet skal fremover være med til at gøre det mere trygt og overskueligt at bevæge sig ud i det offentlige rum, når man har en demensdiagnose. Symbolet bliver udviklet som led i den nationale indsats "Bedre hjælp til mennesker med demens i det offentlige rum" på foranledning af Sundheds- og Ældreministeriet.

"Personer med demens, der bor i egen bolig, kan sagtens indgå i lokalsamfundet og i fællesskabet, og flere undersøgelser peger på, at fysiske og sociale aktiviteter er vigtige for livskvaliteten. Men demens påvirker i nogle tilfælde også retnings- og koordinationsansen. Derfor er det fx ikke overraskende, at ni ud af ti tætte pårørende til personer med demens angiver i undersøgelsen, at deres nærtstående oplever udfordringer med at færdes i det offentlige rum," siger Lone Harlev og fortsætter:

"Der skal ofte ikke så meget til, for at gøre det mere trygt for en person med demens at færdes i det offentlige rum. Hvis man for eksempel står bag en person, der lidt forvirret står og roder i sin pung i supermarkedet eller møder en person, der ser desorienteret ud i bussen, så kan det være en person med demens, som lige skal have lidt ekstra tid til at finde dankortet eller busbilletten, eller som måske har brug for en hjælpende hånd."

Lille forspring til lokale aktiviteter

Selv om undersøgelsen generelt peger på behov for forbedringer, så viser den også, at der hvor vi er længst med demensvenligheden, er i forhold til at skabe lokale aktiviteter inden for kultur, fritid og motion.

42 procent blandt pårørende, fagpersoner og frivillige mener dog ikke, at lokale aktiviteter er tilpasset mennesker med demens. Hertil kommer, at hele 62 procent oplever, at service- og butikspersonale ikke har viden nok om, hvordan de hjælper mennesker med demens, og 66 procent oplever, at det offentlige rum ikke er demensvenligt indrettet.

Foto: Unsplash.com

Om at leve med demens

Når demens rammer, kan eksempelvis sproget, hukommelsen og evnen til at orientere sig forsvinde langsomt, hvilket stiller særlige krav til omverdenen. Disse krav kan dog være svære for omverdenen at efterleve – primært fordi demens ikke nødvendigvis er synligt, og fordi dem, der skal hjælpe, mangler viden om, hvilken hjælp mennesker med demens egentlig har brug for. Den manglende støtte og rummelighed kan betyde, at mennesker med demens og deres pårørende oplever det omgivende samfund som utrygt og som konsekvens heraf isolerer sig og bliver ensomme.

Kilde: Rapporten "Bedre hjælp til mennesker med demens i det offentlige rum"

"Forspringet når det gælder lokale aktiviteter målrettet personer med demens kan blandt andet skyldes de 14 rådgivnings- og aktivitetscentre for hjemmeboende personer med demens og deres pårørende. De blev oprettet i 2018 fordelt over hele landet og tilbyder netop aktiviteter, som er tilpasset mennesker med demens. Men for manges vedkommende kræver det, at man har mod på at færdes alene uden for eget hjem for at komme til og fra aktiviteten. Undersøgelsen peger med andre ord på, at det ikke er nok at tilbyde demensvenlige aktiviteter, det skal også

være trygt at komme derhen," understreger Lone Harlev.

Kulturoplevelse, svømmehal eller shopping

På baggrund af den indsamlede viden i den nye rapport og undersøgelse er Folkebevægelsen for et Demensvenligt Danmark i gang med at teste prototypen af et nationalt demenssymbol, som personer med demens frivilligt kan vælge at bære eller have med sig.

"Symbolet skal øge trygheden ved at bevæge sig fra A til B – hvad enten det gælder den ugentlige fritidsaktivitet, en tur i svømmehallen, på kunstmuseum, på sygehuset eller på indkøbstur. Demenssymbolet skal samtidigt gøre det nemmere for andre at vise ekstra hensyn eller hjælpe til, hvis en person med demens virker desorienteret eller forvirret. Symbolet bliver i første omgang testet i en række hverdagssituationer på personlige genstande, som ofte er i brug, når man laver dagligdagsgøremål uden for hjemmet," fortæller Lone Harlev.

God basis for at rydde benspænd af vejen

2 millioner berørte af demens er ifølge Gunhild Waldemar, overlæge og professor i klinisk neurologi og leder af Nationalt Videnscenter for Demens, overraskende mange.

Men det tyder ifølge hende også på en høj grad af

Om den nye undersøgelse og rapport

Rapporten "Bedre hjælp til mennesker med demens i det offentlige rum" er udarbejdet for at kaste lys over, hvilke udfordringer mennesker med demens oplever, når de færdes på egen hånd i det offentlige rum, og hvor langt vi er med at skabe et mere demensvenligt samfund. Rapporten bygger på en undersøgelse blandt 5.762 danskere i alderen 18-90 år, som har delt deres erfaringer, oplevelser, meninger og viden – blandt undersøgelsens deltagere er både mennesker med demens, pårørende og bekendte, frivillige, fagpersoner og personer uden relation til demensområdet. Resultaterne fra undersøgelsen skal bruges af Folkebevægelsen for et Demensvenligt Danmark til at prioritere og designe den nationale indsats: 'Bedre hjælp til mennesker med demens i det offentlige rum'.

Projektet er igangsat som et satspuljeprojekt i 2019 og refererer til Ældre- og Sundhedsministeriet.

Undersøgelsens samlede gennemførselsprocent ligger på 78 pct.

Data er indsamlet i perioden d. 28. februar til d. 26. april 2020 igennem:

- Ti af Demensvenligt Danmarks organisationer, der har delt undersøgelsen via sociale medier, nyhedsbreve, medlemspaneler og direkte mail.
- Et eksternt panel, hvor 1.997 besvarelser repræsentativt på køn, alder og region er indsamlet. Panel: Nordstat, via Epinion.
- Deling af undersøgelsen via Demensvenligt Danmarks eget netværk, kanaler og via lokale rådgivnings- og aktivitetscentre.

Desuden er der foretaget 24 kvalitative interviews via telefon med mennesker med demens med det formål at supplere den kvantitative data.

Om Folkebevægelsen for et Demensvenligt Danmark

Folkebevægelsen for et Demensvenligt Danmark har eksisteret siden 2017 og er et samarbejde mellem 13 landsdækkende organisationer, der sammen og hver for sig arbejder for at gøre det lettere for mennesker med demens og deres pårørende at leve et fortsat deltagende liv.

Demens er en folkesygdom, der kan ramme os alle, og godt 90.000 danskere anslås at lide af demens ifølge Nationalt Videnscenter for Demens. Antallet forventes at stige i de kommende år. Derfor er de følgende 13 organisationer gået sammen i koordinerede, nationale indsatser for at gøre Danmark mere demensvenligt; Alzheimerforeningen, Danmarks Almene Boliger, Danske Fysioterapeuter, Danske Professions Højskoler, Dansk Erhverv, Dansk Sygeplejeråd, Demenskoordinatorer i Danmark, Ergoterapeut Foreningen, Faglige Seniorer, FOA, Pårørende i Danmark, Social Pædagogerne og Ældre Sagen.

Som en del af satspuljeaftalen for 2019-2022 arbejder Folkebevægelsen for et Demensvenligt Danmark med udvikling og lancering af en national indsats under overskriften "Bedre hjælp til mennesker med demens i det offentlige rum." Indsatsen har fokus på fem overordnede målsætninger:

- Større oplevet tryghed ved at færdes i det offentlige rum (også pårørende).
- Mindre grad af isolation.
- Et mere deltagende liv med demens.
- Større oplevet mestring ved at overkomme udfordringer (i det offentlige rum).
- Større oplevet inklusion og hjælpsomhed fra det omgivende samfund.

For yderligere oplysninger og interview:

Lone Harlev, sekretariatsleder, Folkebevægelsen for et Demensvenligt Danmark. Tlf. 5192 8232. Email: lone@demensvenligtdanmark.dk

motivation i den brede befolkning, når det gælder om at bidrage til at gøre det mere trygt for personer med demens at færdes alene i det offentlige rum.

"Undersøgelsen viser endda, at selv de danskere, der ikke er i berøring med demens mener, at man kan leve et godt og deltagende liv med en demensdiagnose - og det har de helt ret i. Livet slutter ikke, fordi man har demens. Men vi er nødt til tale højt om, hvordan man med ret enkle tiltag kan gøre det mere trygt for personer med demens at foretage sig dagligdagsaktiviteter uden for hjemmet. Selv den daglige indkøbstur gør for eksempel en stor forskel i forhold til trivsel og livskvalitet, og mange typer af fritidsaktiviteter er med til at vedligeholde de fysiske funktioner. Derfor er det vigtigt, at vi aktivt gør noget for at undgå de benspænd, som kan få personer med demens til at isolere sig derhjemme," fortæller Gunhild Waldemar.

Rapporten er tilgængelig for pårørende, fagpersoner og andre borgere på

www.demensvenligtdanmark.dk.

Gode råd til, hvordan vi alle kan hjælpe mennesker med demens med at færdes i det offentlige rum kan - sammen med råd om demensvenlig indretning af hjemmet og det offentlige rum - findes på

www.demensvenligtdanmark.dk

Foto: Unsplash.com